

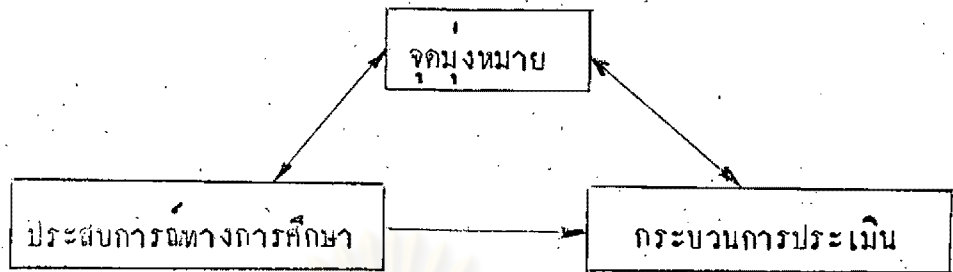
บทที่ 1

บทนำ

ความไว้วางใจและความสำคัญของปัญหา

แอสตันเลย์และฮอปกินส์ได้ระบุไว้ว่า ขบวนการทางการศึกษาเป็นขบวนการ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้เรียนให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติดังกล่าวนี้จำเป็นจะต้องมีการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงไป ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และการศึกษาที่จะทราบว่าคุณเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ในระคนี่มากน้อยเพียงใด ก็โดยการให้กรรมวิธี ทางมาตรการรวมและประเมินผลพฤติกรรม เพื่อจะได้ทราบว่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ จัดให้กับผู้เรียนนั้นได้ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์มากน้อยเพียงใด และผลจาก การใช้มาตรการรวมและประเมินผลพฤติกรรมก็จะทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เป็นลำดับขั้นตอนนั้นมีพฤติกรรมขั้นใดที่พึงปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะมี ส่วน ทัวพันไปถึงประสบการณ์การเรียนรู้หรือการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่จัดให้กับผู้เรียน ด้วย ว่าควรจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประการใด จึงจะทำให้ผู้เรียน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (Staley & Hopkins 1972 : 5-6)

จุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนคือ เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนาซึ่งระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ของการสอนเช่น ในด้านทักษะผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ซับซ้อนระดับไม่ได้ เป็นผู้ที่สามารถที่ซับซ้อนได้เป็นขั้น ผู้สอนจะรู้ว่าผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป อย่างไม่บ้างก็ต้องอาศัยการประเมิน ฟุรสต์ (Furst) ได้แสดงความสัมพันธ์ ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนประสบการณ์ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ และ กระบวนการประเมินคั้งแผนภาพต่อไปนี้

จากแผนภาพแสดงว่า ตอนแรกจุดมุ่งหมายของการสอนชั่วคราวจะเป็น
 ควบคู่กับกระบวนการสอนหรือจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน ตลอดจน
 กระบวนการประเมิน ในขณะที่เดียวกันการประเมินและประสบการณ์ทางการศึกษา
 จะบ่งชี้ถึงกระบวนการประเมินที่ควรจะใช้ และผลที่ประเมินได้ก็จะเป็นข้อมูล
 ย้อนกลับ (Feed back) แสดงถึงประสิทธิภาพของการสอนและการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามจุดมุ่งหมายของการสอนของผู้เรียนแต่ละคนในลักษณะ
 ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนและการประเมินผลที่คล้ายคลึงกัน เกลเซอร์ (Glaser)
 ได้เสนอแบบจำลองแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษาที่สำคัญ
 4 ส่วนคือ จุดมุ่งหมายของการสอน พฤติกรรมก่อนการเรียน กระบวนการสอน
 กระบวนการประเมิน โดยเฉพาะกระบวนการประเมินผู้สอนจะต้องเลือกกระบวนการ
 ประเมินที่เหมาะสมเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน อีกทั้งผู้สอนจะเฝ้าทราบ
 ว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามแนวทางของวัตถุประสงค์ในการสอนหรือไม่
 เพียงใด ถ้าผู้เรียนไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือยังไม่เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนก็อาจ
 ต้องปรับปรุงองค์ประกอบอื่น ๆ โดยเฉพาะกระบวนการสอน เมื่อกล่าวสรุปการ
 ประเมินจะช่วยทำให้ผู้สอนทราบว่าแบบจำลองการสอนที่ใช้นั้นเหมาะสมดี หรือว่า
 มีองค์ประกอบใดที่ควรแก้ไขปรับปรุงโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะให้แก่ผู้เรียนเป็น
 สำคัญ จากแบบจำลองของฟรอสต์และ เกลเซอร์ดังกล่าวแล้วแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด
 ว่า การประเมินเป็นกระบวนการและกิจกรรมสำคัญซึ่งจะแยกออกจากกระบวนการ
 สอนมิได้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524 : 11-13)

สิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สุดของระบบการจัดการศึกษาคือ การวัด และประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน เพราะผลจากการวัดและประเมิน ความก้าวหน้าของนักเรียนจะช่วยให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองนำไปใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้ดีขึ้น และเป็นไปตามจุดหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจาก จุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบันนี้มีมากและซับซ้อน ประกอบทั้งปริมาณของนักเรียน ใดเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจึงทำให้การวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีความยากลำบาก เพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นครูและอาจารย์นอกจากจะทำการสอนในวิชาการต่าง ๆ แล้ว ยัง จำเป็นต้องทราบและเข้าใจเทคนิคในการวัดและประเมินผลความก้าวหน้าของ นักเรียนที่ตนเองสอนอีกด้วย เพื่อนำผลการวัดและการประเมินเหล่านี้ไปใช้ในการ ตัดสินใจเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น (อนันต์ ศรีโสภณ 2520 : คำนำ)

กมล สุกประเสริฐ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษาไว้ในบทความเรื่องการวัดผลเพื่อการพัฒนาว่า การวัดผลเป็นการวิจัยปฏิบัติการอย่าง หนึ่งและเป็นการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ที่ช่วยแก้อุปสรรคและปัญหาประจำวันในการ ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงการเรียนการสอนนั้นต้องอาศัยการวัดผล ที่มีความมีประสิทธิภาพพอตลอดเวลา การวัดผลที่มีได้นำเอาผลไปใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนหรือสอบแล้วเอาผลไปเพียงเพื่อตัดสิน ได้-ตก นั้นไม่เป็นการพัฒนาแต่อย่างใด (กมล สุกประเสริฐ 2516 : 95-96)

สมาน แสงมะลิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้แง่คิดแก่ศึกษานิเทศก์ เขต ทั่วประเทศ ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในการปิด ประชุมสัมมนาผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2526 ณ หอสมุดแห่งชาติ ความว่า "เรื่องการให้การศึกษายู่ที่ ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษา แต่เดิมกระทรวงเคยจัดให้มีการสอน ระดับชาติจนเกิดความเชื่อถือว่า ถ้าสอบระดับชาติแล้วจะมีคุณภาพดี ซึ่งอาจจะดีก็ เพียงด้านความรู้แต่ไม่ดีในแง่การศึกษา เพราะฉะนั้นจึงมีการมอบอำนาจให้โรงเรียน

ดำเนินการสอบเอง โดยมีกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ควบคุม แนะนำ คูแดูแล เพื่อให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพอย่างแท้จริง บัดนี้บุคคลหลายฝ่ายโดยเฉพาะในทบวง มหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่ าระดับมาตรฐานของนักเรียนที่จบ ม.ปลาย ไม่ เท่าเทียมกัน ดังนั้นเมื่อกระทรวงเสนอให้นำผลการเรียนของนักเรียนไปเป็น ส่วนหนึ่งของการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ทางทบวงรู้สึกไม่สบายใจเพราะฉะนั้น กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนควรจะหาทางร่วมมือช่วยกันให้การศึกษามีมาตรฐานและ คุณภาพยิ่งขึ้น (คณะทำงานประชาสัมพันธ์กรมวิชาการ 2526 : 39)

เนื่องจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เป็นหลักสูตร ที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาคุณภาพของกำลังคนของชาติ การ ศึกษาตามหลักสูตรนี้จึงมิได้มุ่งที่จะให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเพียงด้าน ความรู้ ความจำ แต่มุ่งให้ถึงขั้นปฏิบัติได้เป็นสำคัญ เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรนี้ได้ เน้นแต่เพียงควาวิชาสามัญ แต่ยังไม่ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ทักษะคิดและทักษะด้าน การงานและวิชาชีพอีกด้วย ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลก็จะต้องกำหนดแนวทาง ให้สอดคล้องกันกล่าวคือเป็นการวัดผลเพื่อพัฒนาการสอน การเรียน ไม่ใช่เพื่อการ ตัดสิน ได้-ตก เท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการวัดผล ประเมินผลเพื่อปรับปรุง การเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของครู (สำนักทดสอบ กรมวิชาการ 2523 : 8)

จะเห็นได้ว่าการประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่าง ยิ่งต่อการจัดการศึกษาและแนวทางในการประเมินผลการเรียนการสอนในปัจจุบันได้ เปลี่ยนแปลงไปตามหลักสูตรที่ประกาศใช้ โดยกำหนดให้แต่ละโรงเรียนประเมินผลเอง โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนประกอบด้วยระเบียบการประเมินผลการเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้ประกาศใช้มาเป็นเวลา 3 ปีซึ่งครบ วงจรคือมีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ครบตามแผนการศึกษา (6 : 3 : 3) แล้ว เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อย ความเหมาะสม ตลอดจนปัญหาและวิธีดำเนินการ ของครูในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 อันจะมีผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพของการสอนและการประเมินผล

การเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเชิงประเมิณการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 ซึ่งคาดว่าจะได้ ข้อค้นพบและข่าวสารอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ และการปรับปรุงวิธีการ ปฏิบัติว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ จัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับความรู้ ความเข้าใจของครูในโรงเรียนรัฐบาลเกี่ยวกับ หลักการประเมินผลการเรียน โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนและหมวดวิชา
2. เพื่อสำรวจการจ้กเตรียมปัจจัยเบื้องต้นที่มีผลต่อการปฏิบัติตามระเบียบการ ประเมินผลการเรียน
3. เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน โดยจำแนก ตามขนาดโรงเรียนและหมวดวิชา
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อหลักการ และการปฏิบัติตามระเบียบ การประเมินผลการเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

จากผลการวิจัยของ สุมาลี จันทร์ชลอ ซึ่งพบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจใน หลักการวัดผลและประเมินผลการเรียน และจากบทความในวารสารวิจัยวิทยาการวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่ว่า ในด้านอัตราของครูที่มีต่อระบบการประเมินผลการเรียนตาม แนวหลักสูตรปัจจุบัน แสดงแนวโน้มลดลง เพราะการประเมินผลการเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อยู่ในสภาพที่ล้าสมัยเกินไป (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2529 : 14) ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐาน.

ของการวิจัยครั้งนี้ ความคิดเห็นของครูผู้สอน หลักการตามระเบียบการประเมินผลการเรียน
กับ การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยมุ่งศึกษาเชิงประเมินการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน
เฉพาะหมวด 1 ว่าด้วยหลักการในการประเมินผลการเรียน และหมวด 2 ว่าด้วยวิธีการ
ในการประเมินผลการเรียน
2. ศึกษาเฉพาะครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปีการศึกษา 2527 เท่านั้น
3. ศึกษาเฉพาะครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใน
กรุงเทพมหานคร ไม่รวมโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ทอมแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ
การประเมินผลการเรียนตามสภาพความเป็นจริง
2. กลุ่มตัวอย่างทอมแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดและประเมินผลการเรียน
อย่างเพิ่มความสามารถ
3. เพศ, วัย และประสบการณ์ในการสอน ไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้การทอมแบบสอบ
ถามและแบบทดสอบแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสังกัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ไม่รวมโรงเรียนราษฎร์

กรมสามัญศึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติการสอนและประเมินผลการเรียนในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
การประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หมวด 1 และหมวด 2

การปฏิบัติตามระเบียบ หมายถึง การปฏิบัติตามหลักการและวิธีการในการประเมิน
ผลการเรียน หมวด 1 และหมวด 2 ในคู่มือการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย พุทธศักราช 2524

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2500 คน
ขึ้นไป

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1500 คน ถึง
2499 คน

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คน ถึง
1499 คน

ขนาดโรงเรียนดังกล่าวถือตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโรงเรียน กรมสามัญศึกษา
สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 0 ถึง 499 คน ไม่มี
ในตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จะมีจำนวนนักเรียนมากกว่า 500 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อจะได้ทราบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพียงใดในโรงเรียนแต่ละขนาด อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและปรับปรุงความรู้ของครูต่อไป
2. เพื่อเป็นข้อมูล และข่าวสารให้กับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมปัจจัยเบื้องต้นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียน การสอน และการประเมินผลในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไปประกอบการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อจะได้ทราบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครู ว่ามีปัญหในเรื่องใ้ใ่าง มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไข
4. เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นของครูในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติ ที่มีต่อหลักการและการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน ตลอดจนข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอน และการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย